Lukovanský zpravodaj

Z obsahu:

Slovo starosty • Telegraficky z obce • Zprávičky ze školičky • Sokol Lukovany • Klub přátel šálku čaje • Lukovanský fotbalový turnaj • Lukovanská vlčata • Čarodějnice • Historické okénko • Právní poradna • Společenská rubrika

ČERVEN 2026

Slovo starosty

Vážení spoluobčané, milí Lukovaňáci,

dovolte mi, abych vás srdečně pozdravil a abych červnové slovo starosty využil zejména k poděkování za vše, čím jako občané naší obce přispíváte k bohatému komunitnímu a spolkovému životu prostřednictvím pořádání ať už společenských, kulturních nebo sportovních aktivit, které náš život v obci báječně zpestřují.

Jsem rád, že pálení čarodějnic pro nás neznamená „pouhé“ posezení u zapáleného ohně. Společně s děvčaty z Lukovanského spolku se snažíme, aby si zejména naši nejmenší celý večer užili při nejrůznějších aktivitách. Vždyť není nic hezčího, než rozzářené a spokojené dětské oči. Děkuji děvčatům ze spolku za jejich kreativitu a ochotu vždy přiložit ruku ke společnému dílu.

Ve dnech 23. a 24. května proběhla v prostorách společenské místnosti obecního úřadu výstava pořádána u příležitosti 16. výročí působení Klubu přátel šálku čaje. Rád bych touto cestou poděkoval členům klubu pod vedením paní Mgr. Jindřišky Srníkové za pečlivě uspořádanou krásnou vzpomínkovou akci.

Další z pěkných akcí, která v obci proběhla, bylo sportovní odpoledne uspořádané u příležitosti oslav Dne dětí. Sportovní odpoledne pro děti a rodiče připravila Mateřská škola Lukovany ve spolupráci s obcí a dalšími dobrovolníky. Děkuji všem zúčastněným za krásnou akci.

První červnový víkend proběhlo, dá se říct, již tradiční fotbalové utkání, Horňáci vs. Dolňáci. O sobotním odpoledni místní fotbalové hřiště hostilo již třetí ročník této povedené sportovní události. Na její přípravě a průběhu se podíleli lukovanští fotbaloví nadšenci, Sokol Lukovany a další dobrovolníci z řad lukovanských občanů. Všem, kteří přiložili ruku k dílu také patří poděkování.

Poslední z předprázdninových akcí pro širokou veřejnost, která se v Lukovanech uskuteční, je tradiční Branný den, který ve spolupráci s obcí připravuje lukovanská omladina. Akce se koná v pátek 26. 6. 2026. Soutěžní trasa povede okolím fotbalového hřiště a už teď se těšíme na všechny malé i větší odvážné závodníky.

A teď jen krátce něco málo o méně příjemných věcech. Chtěl bych touto cestou upozornit na stále se opakující problém s ukládáním odpadu mimo kontejnery. Prosím všechny spoluobčany o ohleduplnost a dodržování pořádku v okolí sběrných míst. Odpad uložený vedle kontejnerů znečišťuje a hyzdí veřejné prostranství a komplikují práci těm, kteří se o pořádek starají. Věřím, že společným zodpovědným přístupem můžeme udržovat naši obec čistou a příjemnou pro všechny.

Závěrem mého slova vám chci popřát krásný nástup léta a krásné a poklidné prožití jistě zaslouženého dovolenkového odpočinku. Našim školákům přeji, aby jim prázdniny utíkaly co nejpomaleji. To proto, aby stihli načerpat potřebné síly do nového školního roku a aby zažili co nejvíce prázdninových dobrodružství.

Mějte se krásně, přátelé!

Miroslav Hájek, starosta

Výpisy z usnesení přijatých na 23. veřejném zasedání Zastupitelstva obce Lukovany konaném dne 5. 3. 2026

Usnesení č. 2623347

Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje zapisovatelkou dnešního zápisu zasedání paní Michaelu Císařovou a jako ověřovatele dnešního zápisu zastupitelku paní Veroniku Harsovou a zastupitele pana Pavla Cajzla.

Usnesení č. 2623348

Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje program 23. veřejného zasedání Zastupitelstva obce Lukovany dle návrhu předloženého starostou.

Usnesení č. 2623349
Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje uzavření Smlouvy o zřízení věcného břemene č. : ZN-014330101205/001-GPM „Lukovany – Dušek: NN připojení kabelové přípojky“.

Usnesení č. 2623350
Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje uzavření Smlouvy o zřízení věcného břemene č.: ZN-014330099524/001-GPM „Lukovany – Zejdová: NN připojení kabelové přípojky“.

Usnesení č. 2623351
Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje poskytnutí podpory z rozpočtu obce Lukovany Spolku seniorů Zbýšov u Brna finanční příspěvek ve výši 3 000,- Kč.

Usnesení č. 2623352
Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje spolufinancování provozních nákladů poskytované sociální služby pro Diakonii ČCE v Myslibořicích finanční příspěvek ve výši 15 000,- Kč.

Usnesení č. 2623354
Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje podání trestního oznámení ve věci spolufinancování stavby ČOV, SVAK Ivančice – obec Lukovany.

Usnesení č. 2623355
Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje podpis Dohody o poskytnutí dotace na projekt rozvoje venkova v rámci strategického plánu společné zemědělské politiky na období 2023-2027 mezi obcí Lukovany a Státním zemědělským intervenčním fondem.

Usnesení č. 2623356
Zastupitelstvo obce Lukovany neschvaluje podpis Smlouvy o investičním úvěru v rámci Programu Investiční úvěry Lesnictví č. 2558070531 mezi Obcí Lukovany a Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a. s.

Usnesení č. 2623357
Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje žadateli, panu Jindřichu Posádkovi, poskytnutí individuální podpory ve výši 80.000,- Kč.

Usnesení č. 2623358
Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje žadateli, Spolku Klub mažoretek Zakřany, poskytnutí individuální podpory ve výši 5.000,- Kč.

Usnesení č. 2623359
Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje žadatelce, paní Mgr. Srníkové, poskytnutí individuální podpory ve výši 10.000,- Kč.

Usnesení č. 2623360
Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje žadateli, Lukovanský spolek, poskytnutí individuální podpory ve výši 38.000, - Kč.

Usnesení č. 2623361
Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje žadateli, Myslivecké sdružení Pooslaví, poskytnutí individuální podpory ve výši 17.000, - Kč.

Usnesení č. 2623362
Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje žadateli Linka bezpečí finanční podporu ve výši 5.000,- Kč.

Výpisy z usnesení přijatých na 24. veřejném zasedání Zastupitelstva obce Lukovany konaném dne 6. 5. 2026

Usnesení č. 2624363
Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje zapisovatelkou dnešního zasedání paní Michaelu Císařovou, a ověřovatele dnešního zápisu pana Martina Nesrstu a pana Michala Švarce.

Usnesení č. 2624364
Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje program 24. veřejného zasedání Zastupitelstva obce Lukovany.

Usnesení č. 2624365
Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje, na základě přislíbené garance spolufinancování ze dne 18. 9. 2025, poskytnutí finančního příspěvku Penzionu pro důchodce Rosice, příspěvkové organizace, pro rok 2026 ve výši 28.879,- Kč.

Usnesení č. 2624366
Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje uzavření dohody o vypořádání bezdůvodného obohacení mezi obcí Lukovany a firmou Soukup Miloš s. r. o., Na láně 708, 664 11, Zbýšov, IČO: 29351511. Zastupitelstvo obce Lukovany pověřuje starostu obce Lukovany k podpisu dohody o vypořádání bezdůvodného obohacení mezi obcí Lukovany a firmou Soukup Miloš s. r. o., Na láně 708, 664 11, Zbýšov, IČO: 29351511.

Usnesení č. 2624367
Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje přesunutí bodu č. 5 Projednání dodatku č. 6

ke Smlouvě o vkladu majetku do hospodaření ze dne 15. 01. 2003 uzavřenou se Svazkem vodovodů a kanalizací Ivančice na další veřejné zasedání v červnu 2026.

Usnesení č. 2624368

Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje záměr opravy účelové komunikace p. č. 4659 a dále schvaluje vydání výzvy k podání nabídky na veřejnou zakázku malého rozsahu pro výběr zhotovitele na opravu komunikace p. č. 4659.

Usnesení č. 2624369

Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje přijetí finančního příspěvku ve formě daru ve výši 1.000.000,- Kč prostřednictvím darovací smlouvy uzavřené mezi obcí Lukovany manželi Ivanou a Pavlem Ambrožovými, bytem Lukovany č. p. 243. Zastupitelstvo obce Lukovany pověřuje k podpisu darovací smlouvy starostu obce Lukovany.

Usnesení č. 2624370

Zastupitelstvo obce Lukovany schvaluje záměr opravy střechy na budově Mateřské školy Lukovany a dále schvaluje vydání výzvy k podání nabídky na veřejnou zakázku malého rozsahu pro výběr zhotovitele opravy střechy na budově Mateřské školy Lukovany.

Telegraficky z obce

Oprava podpěrné zídky komunikace vedoucí od obecního úřadu na Točnu

V souvislosti s nadcházejícími pracemi na opravě bortící se zídky, která slouží jako opěrné těleso místní komunikace vedoucí směrem od obecního úřadu po točnu autobusů, došlo k oslovení projekčních kanceláří za účelem vyhotovení jejího statického posudku. Osloveno bylo celkem 5 projekčních kanceláří a nejnižší nabídka, kterou obec za zpracování posudku obdržela, činí 52 500 Kč. V současné době probíhají potřebné konzultace se statikem a projektantem o samotném provedení opravy.

Oprava chodníku - projekt opravy byl v uplynulých dnech konzultován se Státním fondem dopravní infrastruktury, a to v souvislosti s plánovaným podáním žádosti o poskytnutí dotace na tuto akci. V současné pobíhají práce na přípravě žádosti.

Oprava účelové komunikace za humny u Končin - za účelem provedení opravy povrchu účelové komunikace p. č. 4659 došlo k oslovení tří společností na zaslání cenové nabídky na tuto akci. Uzávěrka pro podání nabídek byla v pondělí 22. 6. 2026. V této souvislosti také dochází, prostřednictvím právních zástupců, ke konzultacím ohledně finální podoby darovací smlouvy, která má být uzavřena mezi naší obcí a manžely Ambrožovými o darování finančních prostředků, které budou pokrývat větší část finančních nákladů na provedení předmětné opravy.

Opravy obecních nemovitostí - aktuálně dochází k dokončení oprav interiéru kabin na fotbalovém hřišti. Ze zdí zde byly odstraněny uhnilé dřevěné obklady a nahrazeny novu omítkou a výmalbou. Finišují také práce na rekonstrukci jedné ze šaten, tak, aby mohla být v budoucnu využívána jako zázemí pro personál sběrného dvora. Zároveň byly dokončeny práce na opravě místnosti pod kulturním domem (jedná se o místnost, kde dříve bývalo kadeřnictví a klub důchodců, později i prodejna potravin) – došlo k položení nové podlahy, k provedení nových omítek a výmalby interiéru.

Miroslav Hájek

ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Od října 2025 je v naší obci zaveden systém svozu odpadu door to door. Obec k tomuto kroku přistoupila z důvodu zajištění povinnosti vyšší míry vytříděnosti odpadu, kterou na ni klade zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech. Podle tohoto předpisu má míra vytřiditelnosti odpadu činit v roce 2025 60 %, 65 % do roku 2030 a 70 % do roku 2035. Cílem této povinnosti je, aby více odpadu končilo v recyklaci a méně na skládkách.

V roce 2024 činila míra vytříditelnosti odpadu v naší obci 30,67 %. V roce 2025, po pouhých třech měsících fungování systému door to door, vzrostla, oproti roku 2024, o 18,26 %, a to na hodnotu 48,93 % - množství směsného odpadu na osobu kleslo o hodnotu 42,14 kg (na 194,46 kg). A naopak, nejmarkantnější nárůst zaznamenalo množství vytříděného bio odpadu - ze 72,91 kg na 117, 21 kg, a dále papíru - ze 7, 66 kg na 12, 57 kg na osobu za rok.

Velká část komunálního odpadu je v obci směřována k využití, především materiálovému a energetickému. Materiálové využití zahrnuje recyklaci papíru, skla, textilu. Odpad ze žlutých nádob je následně dotřiďován na moderní třídicí lince SAKO Brno, kde dochází k oddělení dalších složek dle materiálového složení - různých typů plastu, kovů a nápojových kartonů, které jsou dále předávány k recyklaci.

Biologicky rozložitelný odpad je zpracováván v kompostárnách KTS Ekologie s.r.o., kde vzniká kvalitní a certifikovaný kompost.

Energetické využití se týká části směsného komunálního odpadu a objemného odpadu, který je spalován v SAKO Brno za účelem výroby tepla a elektrické energie. V roce 2025 skončilo ve spalovně 84, 87 tun komunálního směsného odpadu a 0 tun objemného odpadu.

Část směsného komunálního odpadu je ukládána na skládku, a to zejména v případech, kdy není možné jeho předání do zařízení pro energetické využití odpadů (např. z důvodu odstávky spalovny či jiných provozních omezení). Obdobně je nakládáno i s objemným odpadem, jehož část není vhodná ke spalování a proto končí rovněž na skládce. Obec však dodržela zákonem stanovený limit pro množství odpadu ukládaného na skládku. V roce 2025 bylo na oficiální skládky předáno 42,89 tun směsného komunálního odpadu a 21,68 tun objemného odpadu.

Děkujeme, že třídíte, má to smysl.

Martina Bulíčková

OSLAVA DNE DĚTÍ V MŠ LUKOVANY

Den dětí je příležitostí věnovat dětem pozornost, poděkovat jim za jejich energii, ocenit jedinečnost každého dítěte, vytvořit prostor pro radost a společné zážitky. V České republice se slaví každoročně 1. června. My jsme tento svátek oslavili v pátek 29. května 2026. V tento den nebylo důležité vyhrát, ale užít si společně spoustu zábavy. Cílem v mateřské škole bylo, aby děti prožily tento den v radosti. Pro rozvoj motoriky a koordinace děti prolézaly tunelem, procházely překážkovou dráhou a tancovaly na dětské písničky. Jemnou motoriku a myšlení rozvíjely kreativní aktivity a stavby. Společnou aktivitou byla bublinková show, která děti zaujala a pobavila. Na závěr děti hledaly schovaný poklad. Ten si děti odnesly domů a částečně ho umístily do svých tříd, kde si s ním hrají. Balíčky pokladu jsme dětem pořídili z výtěžku Zvířátkového karnevalu. Děti si užily krásný den a přály Den dětí všem!

Mgr. Hana Opálková, ředitelka

Lukovanské fotbalové utkání

V sobotu 6. června 2026 se na místním fotbalovém hřišti, za podpory obce Lukovany, uskutečnil v pořadí již 3. ročník fotbalového utkání Dolňáci vs. Horňáci.

V předchozích dvou utkáních si přišlo zahrát shodně dvacet tři hráčů. Letošní fotbalové klání přilákalo dosud nejvyšší hráčskou účast a sešlo se dokonce fotbalistů dvacet sedm. Počasí i letos přálo a na hřiště dorazila i celkem hojná účast fanoušků.

Na hřišti se bojovalo o každý metr trávníku, hráči ze sebe vydali maximum. Výsledné skóre 9:0 pro Horňáky sice průběhu zápasu moc neodpovídalo, ale to v tomto případě výsledek nebyl tím nejdůležitějším. Tím hlavním cílem bylo si zahrát, pobavit se a hlavně se nějak vážně nezranit. To se povedlo. Horňáci tak po letošní výhře a minulých výsledcích (8:3 a 1:8) z přechozích dvou let jdou do celkového vedení 2:1.

Díky všem hráčům a fanouškům za účast na tomto "lukovanském fotbalovém derby“.

David Kazda ml.

TJ SOKOL LUKOVANY

V pátek 17. dubna ve vinárně u Jirky Vyhnalíka proběhlo setkání bývalých fotbalistů.

Nápad na setkání vzešel z hlavy Evžena Hermana a „Generála“ Jary Procházky.

Pozvali jsme asi 35 bývalých hráčů starších 50 roků, někteří se omluvili, ale nakonec se nás sešlo 26. V přátelské atmosféře jsme zavzpomínali na časy, kdy jsme aktivně žili fotbalem.

Všichni jsme se dobře bavili a na konci jsme se shodli na tom, že by bylo dobré tuto akci zase zopakovat. Tak zas někdy příště.

Karel Švarc

Lukovanský spolek informuje—Lukovanská vlčata

Jarní a letní schůzky Lukovanských vlčat se nesly ve znamení výprav mimo naši domovinu. V polovině května Vlčata zamířila na třídenní exkurzi do Prahy, kde využila zázemí zapůjčené skautské klubovny takřka nedaleko Václavského náměstí. Během pobytu vstřebávala informace z expozic Zemědělského a Technického muzea a Muzea Policie, které nečekaně „sklidilo“ největší úspěch. Nechyběla túra z Letenské pláně, přes Karlův most až po náplavku v Podskalí, kde plánované večerní posezení s pražskými panoramaty přerušil studený vítr…

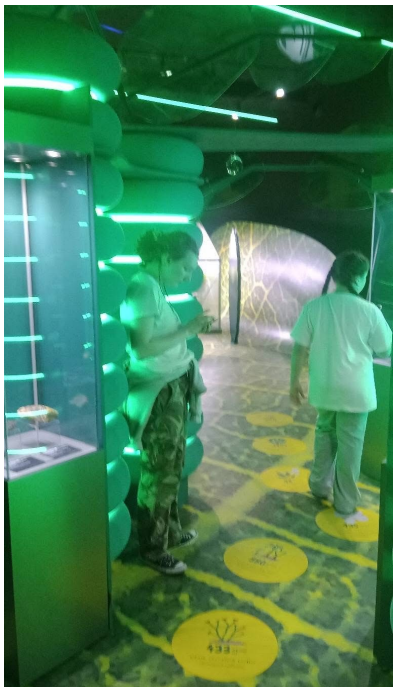

Na konci května podnikla Vlčata výjezd do bývalého lomu Hády, čímž odstartovalo krátké putování po geologických základech formující tvář naší krajiny. Hády jsou přehlídkou devonských vápenců prvohorního moře, učebnicově provrásněných při varických procesech, na které po cca 200 milionů opět sedimentují vápence, tentokrát již jurské, dokonale horizontálně uložené. Nechyběla evropsky významná lokalita mokřadů Růženín a na závěr, po parném dni, sklidila úspěch osvěžující procházka Mariánským údolím.

První červnový víkend se Vlčata posunula v prvohorách k jejich závěru a to do karbonu a permu. V tuto geologickou dobu již činí západně od Lukovan vysoké variské horstvo, jehož vyzdvižení souvisí se zánikem devonského moře (Hády), naopak na východě se formuje propadlina Boskovické brázdy plná močálů. Vlčata navštívila nádherné údolí Rokytné v Národní přírodní rezervaci Krumlovsko –

rokytenské slepence, kde prostřednictvím stejnojmenných slepenců, s gradačních zvrstvením, mohla sledovat sílu tehdejších řek, které při dovršení dna propadliny ztrácela sílu a odhazovala při okraji brázdy nesené valouny v podobě výplavových kuželů. Slepence obsahují valouny až z Drahanské vrchoviny, takovou unášecí sílu tehdejší řeky měly.

Výlet do Vlčaty milovaného údolí Oslavy pod Ketkovským hradem, koupačka v řece a přespávačka na lukovanském hřišti, byly posledním vlčím předprázdninovým setkáním. Opět ve znamení geologie. Vlčata našla odpověď na původ a směr puklin viditelných přímo na skále pod Ketkovákem, nebo jaké procesy vedly k vytvoření meandrů v tvrdých horninách, stejně jako jsou v tvrdých horninách relativně hluboko zařízlé potoky v okolí Lukovan… A dost geologie, hezké prázdniny.

Petr Bulíček

Z činnosti „KLUBU PŘÁTEL ŠÁLKU ČAJE“

Klub přátel šálku čaje vstoupil do 17. roku nepřetržité činnosti. Při této příležitosti uspořádal ve dnech 24. a 25. 5. 2026 soubornou výstavu, která monitorovala celé období jeho existence.

Na první setkání přišlo 8 statečných, kteří se domnívali, že se jedná o aprílový žert, začínali jsme totiž 1. dubna. A pak už začala pravidelná činnost. Každých 14 dní během celého roku. Technika byla skromná, obrazovka notebooku pro víc jak třicet lidí. Později nám OÚ zabezpečil projektor a upravil místnost v přízemí včetně kuchyňky, která se osvědčila při pořádání velkých akcí z projektů **„Historie jinak pro děti“**. Pekly se tam koláče i perníčky na dětské hody (6x), praní na valše (3x) i draní peří (2x). Při realizaci dlouhodobého projektu **„Taje gastronomie“** jsme tam připravovali různá jídla od „neolitického chleba“ (byl velice tvrdý, ale všichni ho chtěli ochutnat), až po ukázky různých zahraničních kuchyní – samozřejmě s ochutnávkou.

Pak přišly další projekty. Jedním z nich byl projekt s názvem **„Klub na cestách“**. Celkem jsme za finanční podpory OÚ organizovali 30 zájezdů pro členy i občany Lukovan, kde jsme navštívili kolem 50 různých míst a zažili mnoho zajímavého.

Postupně věk přibýval a projekt **„Klub na cestách“** vystřídal projekt **„Klub v přírodě“**

s grilováním a cuketováním, ať už u Králů, na hřišti nebo u Srníků. Ač se menu měnilo (pstruzi, sýr, špekáčky, šašliky atd.) hlavním kuchařem byl vždycky Albert Srník a na sladké naše děvčata.

Příroda je dalším velkým tématem, o které naši členové projevují zájem. Našla odraz v několika dlouhodobých projektech – **„Ekologie a zajímavé ekologické stavby ve světě“**, zajímavé oblasti (Kamčatka, Bajkal, Dunaj …) a ve spojitostí s historií v projektu **„Parky 18. století“** u nás i ve světě (ČR, SR, RF, UA, Rakousko, Japonsko a dal.) se zaměřením nejen na jejich architekturu, ale také na osudy jejich majitelů.

Ke stému výročí vzniku Československa jsme zahájili projekt **„Kroje – naše národní bohatství“**, doplněný o tradice a zvyky. Prošli jsme republiku od Abovské župy na východě Slovenska až po západ, od krojů pro děti až po kroje nevěst a hodová práva, včetně střihů na české kroje. Také jsme měli možnost se seznámit s kroji z Maďarska, Polska, Rumunska, Holandska, Ukrajiny, Ruska a Švýcarska a ocenit krásu těch našich.

Na kroje navazovalo téma **„Historie odívání“** s různými zajímavostmi i současnými trendy.

Po celou dobu činnosti nezapomínáme na procvičování paměti v různých kvízech a motoriky (skládání ubrousků, malování vajíček apod.) a pokud nám to umožňovalo zdraví i cvičení, stolní tenis, ale i tanec. To všechno

mohli návštěvníci vidět na panelu **„Aktivní zapojení do života“**.

Postupně vznikaly nové projekty. Některé z nich pokračují dodnes, například cyklus **„Na čaj přišel...“**, v němž se seznamujeme se životem a dílem zajímavých osobností z různých oblastí. Dosud jsme jich představili již 38, naposledy vnučku císařovny Sissi.

Historie a umění byly zastoupeny projekty **„Korunovační klenoty“**, **„Hygiena na šlechtických sídlech“** či **„Umění u nás i ve světě“**. Zejména srovnání hygienických návyků na Krymu, ve Francii a Rusku mnohé návštěvníky překvapilo. Dlouhodobý projekt věnovaný umění se zaměřuje na světoznámá muzea a příběhy jejich nejcennějších exponátů (v Ermitáži, Treťjakovské galerii, Muzeu Fabergé nebo Muchově muzeu). Umění se dotkly projekty **„Historie baletu“**, **„Americké muzikály“**, **„Tance národů světa“** a samozřejmě **„Setkání s knihou“** s rodačkou z Lukovan, herečkou ND v Brně, paní Ivanou Valešovou. Možná si někteří občané vzpomenou.

Dále to byla zajímavá architektura **„Unikátní kostely z celého světa“**.

Součástí projektů **„Vojenská témata“** byli také hosté, kteří přiblížili československé opevnění z let 1938–1939 nebo představili exponáty z největšího tankového muzea apod.

Prolínáním minulosti a současnosti byly besedy **„Ženy ve válce“**, **„Děti ve válce“**, pevnosti v různých zemích a zabezpečení obyvatel kryty ve Švýcarsku, Finsku a ČR.

Velkou pozornost věnujeme zdraví prostřednictvím dlouhodobého projektu **„Zdraví v každém věku“**. Představili jsme ukázky netradičních forem péče i využití moderních technologií.

Jsme „šálkaři“, proto nesměl na výstavě chybět panel, věnovaný projektu **„Co nevíte o čaji…“** včetně ukázek speciálního nádobí a metod přípravy čaje z Číny, Indie, Japonska, Ruska a Anglie.

Další panely **„Klub se baví...“**, **„Klub slaví MDŽ“**, **„Vzpomínkové akce Klubu“** zachycovaly především fotografiemi bohatý život klubu. Nezůstávaly však jen u členů – mnohých akcí se účastnili i občané Lukovan. Celkovou atmosféru možná nejlépe vystihla slova jedné z návštěvnic v Návštěvní knize:

„Děkuji za vyčerpávající seznámení s dlouholetou činností Klubu. Vzpomněla jsem na lidi, které jsem dříve znala.“

Členové klubu se nejen bavili a slavili, ale také pořádali **„Dobročinné akce“** – Adventní koncerty (7x), jejichž výtěžek byl odesílán na konto Lékaři bez hranic (cca 35.000, - Kč.), nebo pletli čepičky a botičky pro nedonošené děti do porodnic.

Poslední dva projekty **„Taje diplomacie“** a **„Cestujeme po světě“** spolu úzce souvisí. Přestože už nemůžeme pořádat zájezdy, mnozí členové navštívili řadu zemí a své zážitky si navzájem předávají formou besed. Zemí, o kterých jsme takto slyšeli, je už nespočet.

Na výstavě jsme si mohli prohlédnout i řadu zajímavých předmětů a ochutnat například pravé čínské víno či japonské saké, které naši „cestovatelé“ přivezli ze svých cest.

Nezanedbatelnou činností klubu je spolupráce s MŠ. Jako vždy, i tentokrát, přinesly děti z MŠ na výstavu oživení díky své bezprostřednosti a zvídavosti.

Celkem výstava zahrnovala 32 nejvýznamnějších projektů z naší činnosti. Více bylo možné vidět v našich kronikách.

Nebyly to pouze fotografie, ale také řada hmatatelných předmětů, které dokreslovaly jednotlivé projekty. Mnohé byly velice specifické a unikátní a nelze se s nimi nikde setkat, protože je mají pouze přímí účastníci daných událostí.

Návštěvnost se mnoho nelišila od minulých výstav. Zájemci chodili po dohodě ještě celý týden. Mile nás překvapili návštěvníci až z Prahy, Otrokovic, Krokočína, Zastávky ….

Výstava nebyla jen završením šestnáctileté etapy činnosti klubu, ale především poděkováním všem jeho členům – i těm, kteří už bohužel nejsou mezi námi – za jejich práci a nasazení. Poděkování patří také rodinným příslušníkům, kteří své blízké, často i v pokročilém věku, na klub ochotně doprovázejí.

Při pohledu na věkové rozpětí členů v uplynulých letech, od 58 až do 93 let, se tomu nechce ani věřit.

Poděkování patří také těm, kdo věnovali svůj čas a energii realizaci tohoto projektu.

Na úplný závěr slova z Návštěvní knihy (nyní už bohužel v minulém čase):

„Výstava je zajímavá, zaujme všechny, kdo ji navštíví. Krásná, obsáhlá, nádherně zpracovaná. Do další činnosti přejeme hodně energie.“

My za Klub – DĚKUJEME za ocenění naší práce. *Za Klub: Mgr. Jindra Srníková*

O pálení čarodějnic netradičně

Dne 30. dubna jsme se sešli na fotbalovém hřišti na tradičním pálení čarodějnic. S přípravou této obecní akce opět vypomohla děvčata z Lukovanského spolku. Pro děti připravila program sestávající z absolvování Čarodějnické stezky a volbu Miss čarodějnice. Rovněž proběhla soutěž o nejkrásnější vyrobenou figurínu čarodějnice. Opékaly se špekáčky, popíjelo se, zapálila se vatra. Na hřišti panovala všeobecná pohoda. Namísto detailního popisu soudobé společenské události si nyní pojďme povědět spíše něco o historii tohoto obyčeje, jakou moc lidé věřili, že má poslední dubnový večer a noc z 30. dubna na 1. května, nazývaný také jako Filipojakubská nebo Valpružina moc a obsáhleji pak i o tom, jak se

strach z čarodějnic neblaze odrazil v dějinách našeho regionu jihozápadní Moravy?

Filipojakubská noc odvozuje svůj název od jmen dvou světců – sv. Filipa a Jakuba menšího, jejichž svátek se slavil 1. května. Valpružina se jí pak říká podle světice jménem Valburga, abatyše kláštera Heidenheim žijící v 8. století n. l. V katolické víře zastává sv. Valburga úlohu ochránkyně před nemocemi, hladem, a především čarodějnictvím. Lidé od pradávna věřili, že filipojakubskou nocí končí nadvláda zla a temna, že vše staré a zlé bylo vyhnáno, očištěno nebo spáleno.

S filipojakubskou nocí je spojeno také stavění májů. Původně se máje stavěly po celé vesnici, a to zpravidla před domy svobodných dívek (jak ukazují písemné záznamy doložené např. ze 16. st.). Později však docházelo spíše k rozvoji stavění jednoho společného velkého máje pro celou vesnici. Původ tohoto obyčeje není zcela jasný, je však patrné, že se jedná o využití stromu a jeho pozitivního významu jako přírodního symbolu růstu, ochrany a života obecně.

Samotný původ svátku je předkřesťanský a navazuje na keltskou tradici (1. květen je v keltském kalendáři středem mezi jarní rovnodenností a letním slunovratem). Konkrétně se jedná o svátek Beltain, při kterém se na obřadních ohništích rozdělával posvátný oheň symbolizující nejčastěji plodnost. Tyto pohanské zvyky se pak změnily v rituály na ochranu

proti zlé moci čarodějnic. Na kopcích byly zapalovány ohně, jejichž dým měl zahnat čarodějnice co nejdál od lidských obydlí. Později vznikl rituál, kdy mladíci házeli hořící košťata k nebi, aby srazili k zemi případnou letící čarodějnici. A nebylo náhodou, že se právě koště stalo symbolem čarodějnic. Koště totiž od pradávna nesloužilo jen k zametání smetí, ale i jako magický rituální předmět pro duchovní očistu. Špatné a špinavé věci ulpívaly na koštěti, a tak se v lidské fantazii stal tento ušpiněný nástroj ideálním dopravním prostředkem pro zlé čarodějnice.

Strach z čarodějnic bohužel v minulosti také vedl k mnoha obrovským osobním tragédiím nechvalně známým jako „hony na čarodějnice“. Když se vzpomenou čarodějnické procesy, většinou se lidem vybaví Velké Losiny a Šumpersko. Jenže již o století dříve hořely hranice s domnělými čarodějnicemi v našem blízkém okolí, ve Velké Bíteši. Soudy se ženami obviněnými z čarodějnictví se zde, dle záznamů dochovaných ve Smolné knize Velké Bíteše, odehrávaly už v letech 1571, 1575 a 1576. Dohromady je v knize zachyceno 22 případů žen souzených za čarodějnictví.

První velkobítešský „případ“ pochází z 25. října 1571, kdy byla vyslýchána Anna Maštálková z Náměště nad Oslavou. Tato žena při třetím kole mučení přiznala, že ví o tom, že jistá Lidmila Klimentka z Náměště „usušila“ paní Mandu (tj. způsobila její chřadnutí, nemoc), a to kvůli sporu o obyčejný sýr. Způsob, jakým k tomu mělo dojít, je ve smolné knize zachycen takto: „…jest zmyla psa a kočku a vypůjčivši sobě botkův od paní Mandy, do těch botkův tu vodu za kamny vlila.“

O šest dní později, 31. října 1571, přišla na řadu i Lidmila Klimentka. Také ona byla vyslýchána pod právem útrpným a začala vypovídat až při třetím kole mučení. Ve své výpovědi přiznala, že paní Mandu „usušila“, protože jí nechtěla půjčit „muškátové kulky“ a odmítla jí prodat panské sýry, ačkoli jí to slíbila. Banální sousedský spor o drobnou věc tak přerostl

v obvinění z černé magie. Mučená žena ovšem nevypovídala jen o so-bě. Vypovídala také o dalších ženách, které se měly na domnělém čarodějnictví podílet. S každou novou výpovědí se tak rozšiřoval okruh podezřelých. I Klimentka ve své výpovědi označila další ženu, Plačkovou z Tasova, která ji měla čarodějnickým praktikám naučit a dodat jí očarovanou vodu. U Lidmily Klimentky se ve smolné knize dále přímo píše, že když už byla ve Velké Bíteši *„při hranici“*, byla k ní přivedena právě Plačková z Tasova, aby spolu *„sobě vůči mluvily“*, tedy aby došlo ke konfrontaci. Tím se vytvářel uzavřený kruh vzájemně se potvrzujících výpovědí, ze kterého nebylo úniku.

Třetí velký proces se roku 1571 se odehrál 16. listopadu v Tasově, kde byla vyslýchána jistá Dorota Vitoušková, která pak byla souzená v okruhu velkobítešského hrdelního soudu. Její výpověď patří k nejpodrobnějším v celé smolné knize. Dorota Vitoušková během mučení vypověděla, že připravovala prach a vodu ze slepých koček a psů, z jedovatých zubů a ze „živé rtuti“. Touto vodou měla škodit lidem i zvířatům. Vyjmenovala dlouhou řadu osob, kterým měla přivodit smrt, nemoc nebo chátrání, a stejně tak uvedla dlouhou řadu spolupachatelek. V jejím doznání se objevují jména Kašparky, Anny Rousky, Mandy Požarské, kuchařky Salominy, Plačkové, paní Lidmily, šafářky Doroty z Litomyšle a dalších. Vitoušková během opakovaného mučení tvrdila, že umořila Jana Sanika, že Kašparka zabila vlastního muže, že další oběti „uschly“, „rozpukly“ nebo po požití čarovného prášku onemocněly a zemřely. V zápisu se jako oběti objevují i výše postavené osoby, jako „pan Alexy“, jeho žena, panská dcerka, kněz, purkmistrův syn nebo paní Kateřina Vanecká z Vance, jejíž smrt měla být výsledkem společného jednání několika žen.

Dne 5. prosince 1571 byly ve Velké Bíteši vyslýchány Anna Rouska a šafářka Dorota z Litomyšle. Anna Rouska pod mučením vypověděla, že nosila od Vitouškové a Plačkové vodu z umrlčích kostí, koťat a štěňat a s její pomocí škodila dalším lidem. V její výpovědi se znovu objevují sousedské konflikty a každodenní křivdy. Jedné ženě prý uškodila proto, že jí nedala chleba, jiné kvůli hádce, další proto, že nezaplatila její dceři službu a bila ji. Vedle lidí měla škodit i dobytku rychtáře Vavřína a kravám dalších hospodářů. Dorota z Litomyšle pak ve své výpovědi potvrzovala mimo jiné účast na umoření paní Kateřiny Vanecké.

Ke jménům z procesů roku 1571 se vracela i nová vlna procesů roku 1576. Dne 26. března 1575 byla v Tasově vyslýchána Dorota Valová. Přiznala se, že lila před dům jistého Vondry z Tasova vodu s prachem ze slepého kotěte a štírů, protože jí zapřel žito. Dále měla sypat prach z mladých vrabců na dobytek, aby neměl mladé, a použít jej i proti ženě, se kterou se přela o plátno. Ve výpovědi označila další obviněnou, Markytu Zavadilku, která byla vyslýchána 29. dubna téhož roku. Ta se vedle jiných skutků přiznala k tomu, že věděla o umoření pana Alexyho a že k ní Alexova s Vitouškovou chodily s prachem z nekřtěňat a štírů.

Největší vlna čarodějnických procesů nastala ve Velké Bíteši v roce 1576. Ve velmi krátkém časovém úseku, od března do června toho roku, místní smolná kniha zaznamenává celkem 15 procesů se ženami obviněnými z čarodějnictví. Jednotlivé výpovědi navazovaly na sebe, obvinění se šířila lavinovitě a místní hrdelní soud postupoval tvrdě a rychle. Ženy obviněné z čarodějnictví, jejichž přiznání i detailní popisy domnělé černé magie byly vynucené opakovaným mučením, velkobítešský soud odsuzoval k trestu smrti upálením. K tvrdosti rozsudků mohlo, dle úsudků historiků, přispět i to, že Velká Bíteš zřejmě ve druhé polovině 16. století přestala žádat Brno o takzvané naučení, o právní stanovisko k rozsudkům. Soud ve Velké Bíteši tak do jisté míry rozhodoval samostatně, bez vyšší kontroly. Jednou z vyslýchaných a posléze odsouzených žen v té době byla Anna Straková z Jasenice, která 23. května 1576 vypověděla, že „dobytkům lidskejm mlične odnímala a svému přidávala“. Podle svého doznání měla odnímat s Lidou Křičkou z Naloučan mléko panským chůvám ze zámku v Náměšti nad Oslavou**.** Výsledkem toho měla být smrt dcery „tamějšího pána“ (pozn. tehdy vlastnil Náměšť Jan starší ze Žerotína). O tři dny později byla vyslýchána i sama Lída Křička, která potvrzovala, že společně s Annou Strakovou lily očarovanou vodu po náměšťském zámku, aby chůvy přišly o mléko a ony samy mohly kojit panské děti a dostat za to zaplaceno.

Ze zápisů je patrné, že důkazy bývaly velmi slabé a často založené pouze na výpovědích či přiznáních vynucených mučením. Procesy tak odrážejí nejen tehdejší sociální poměry a pomáhají pochopit myšlení středověké společnosti, víru v existenci nadpřirozených věci, která vycházela ze strachu, pověr, závisti, pomluv, nepochopení a malicherných sousedských sporů, ale i fungování tehdejší justice, kdy mohly jednoduše strach, předsudky a nepochopení vést k nespravedlivému odsouzení a smrti nevinných žen na hranici.

Pečlivým prostudováním Smolné knihy Velké Bíteše jsem nenarazila na žádnou zmínku o čarodějnici, která by měla pocházet z Lukovan. Jsou v ní zaznamenána pouze dvě jména spojená s Lukovany, a to v souvislosti s loupežnictvím. Prvním ze jmenovaných je Dolezlů bratr Martínek z Hlochkovan. O něm vypověděl v pondělí na ráno po svaté Trojici, léta páně 1556, při „trápení svým“, jistý Jan, syn nebožtíka Rejry z Komína, že spolu kradli. Dále vypověděl, že patřili k šestičlenné bandě, která oloupila u Ostrovačic jistého Čakánka ze Žebětína o kožich a čepici. Lup dodali Beránkovi z Popůvek výměnou za stravu.

9. září 1628 byla podruhé k útrpnému právu dána Zuzana Pšeničková, která vypověděla, že její muž Šebek vzal kalhoty a kabát dlouhý pastejřovi z Račeřovic a ty dal v Hluhkovanech Petrovi řezníkovi za ručnici, kteryžto nevěděl, že jsou kradený.

A nakonec tip na výlet. O nadcházejících prázdninách se můžete okolím Velké Bíteše vydat po stopách jednoho dávného příběhu z dob čarodějnických procesů. Stačí si zdarma stáhnout aplikaci Skryté příběhy a vyrazit na trasu Hon na Markétku. Čeká vás příběh o pomocnici bítešské porodní báby, která měla každé oko jiné – a to bylo v době honu na čarodějnice zlé znamení! Trasa má 6,2 km, začíná na Masarykově náměstí a zavede vás i do klidné přírody kolem města. Po cestě minete třeba Prostřední a Dolní mlýn a nakonec se zase vrátíte zpátky na náměstí k informačnímu centru. Trasu zvládnete ujít za 2–3 hodiny.

Výšlap můžete zároveň spojit s návštěvou výstavy, kterou se Velká Bíteš tuto dávno zapomenutou historii pokusila oživit. Výstava se nachází v prostorách Kulturního centra Pivovar na adrese Masarykovo náměstí 67, Velká Bíteš. Ve sklepení bývalého panského pivovaru je instalována expozice o čarodějnických procesech, která mimo jiné přibližuje i konkrétní osudy odsouzených žen.

Martina Bulíčková

Prameny: *Ivan Štarha, Antonín Verbík: Smolná kniha velkobítešská 1556–1636 https://www.bitessko.com/turistika/historie-velke-bitese/3915-velka-bites-ve-stredoveku*
Leona Tomášková: Čarodějnictví na Žďársku, diplomová práce
https://www.bitessko.com/cas-carodejnic
https://www.tepnavysociny.cz

Historické okénko - sportovní činnost v obci 1919 - 1989

S oficiální sportovní činností se v obci započalo v roce 1919, kdy byla založena Dělnická tělocvičná jednota. Jejím náčelníkem byl Jan Procházka z č. p. 73 a náčelnicí Žofie Šumberová ze Zbýšova, t. č. služebná v č. p. 23. V roce 1922 byl jejím náčelníkem Fr. Vyhnalík z č. p. 78. Tento spolek pořádal na Drahách veřejná cvičení a účastnil se i cvičení v okolních jednotách.

V roce 1921 vznikla odštěpením části členů Federovaná dělnická tělovýchovná jednota. Kromě sportovní činnosti se obě tyto jednoty věnovaly i dramatickému oboru. Režisérem FDTJ byl Jos. Stáňa a místnost měla ve „Spolku“ (nynější kulturní dům), režisérem DTJ byl Fr. Vyhnalík a místnost měla v hostinci „U Vaňurů“ (č. p. 53).

1

V roce 1932 byl založen Sportovní klub Lukovany. V té době se jednalo o gymnastické cvičení a různé tělocvičné hry, které se konaly na dvoře Spolku Svornost. Zakládajícími členy klubu byli: Josef Moravec, Václav Němec st., Jan Skokan, Jan Polehla, Voborný, Oldřich Žák

a Palas. Činnost tohoto klubu však byla v letech předválečných dočasně utlumena.

V roce 1940 byl založen sportovní klub Panonie. Jeho vedoucím byl Ladislav Michálek a byly v něm sdruženy následující sportovní disciplíny: stolní tenis, šachy, odbíjená a kopaná. V jeho rámci také probíhala kulturně výchovná činnost. Členy tehdejšího oddílu kopané byli: J. Polehla, V. Stáňa, J. Skokan, J. Uhlíř, Zahradníček, J. Patočka, A. Procházka, K. Polehla, R. Nováček, A. Patočka a Měcháček. Činnost klubu spočívala především v konání přátelských zápasů s okolními oddíly. V roce 1941 byla činnost klubu zakázaná okupanty.

Činnost fotbalového klubu byla obnovena v roce 1943, jeho vedoucím se stal Josef Brázda, lukovanský učitel a kronikář. Toto období je rovněž spojeno s vybudování fotbalového hřiště ve Bzovce.

V roce 1945 čítal lukovanský sportovní klub celkem 130 členů soustředěných v oddílech kopané, stolního tenisu, šachů a gymnastiky.

Kromě uvedených sportovních klubů v obci působilo Sdružení venkovské omladiny, které sdružovalo mládež strany lidové a jehož rámci působil i odbor „selské jízdy“. Vedoucím sdružení byl Jos. Šumebra z č. p. 27.

V roce 1948 vznikl Sokol Lukovany. O sportovní činnost v obci v této době se nejvíce zasloužil Václav Němec st. Letním cvičištěm byl pro Sokoly dvůr ve Společenském domě, v zimě jeho sál. V roce 1950 působilo v Sokolu 8 cvičitelů, kteří vedli dorostenky a žactvo. Dorostenek bylo 15, žaček 42 a žáků 39. Jejich cvičebním nářadím byly hrazda a míč. Členové Sokolu se v tomto roce také úspěšně účastnili Tyršova odznaku zdatnosti.

V únoru 1950 byla ve Společenském domě Sokolem uspořádána jarní Akademie, na které vystoupili známi umělci Jan a Josef Těšíkovi ze Zakřan a pěvecký soubor školy z Ketkovic vedený učitelem Dupalem. Se svým vystoupením se představil i recitační soubor Sokolu. Za veliké účasti obyvatelstva předvedli ukázky své činnosti členové Sokola také na podzimní Akademii, a to za doprovodu klavíru, na který hrála skladby Vlasta Mikulášková, učitelka ze Zakřan.

V roce 1954 byl uspořádán Sokolský den, během kterého prošel slavnostní průvod, za zvuku chorálu Kdož jsú boží bojovníci, vesnicí k pomníku padlých. Cvičenci pak předvedli prostná, lidové tance, pohybové recitace, cviky odvahy a závodivé hry.

V následujících letech zůstával sport a tělovýchova omezeny pro nedostatek tělocvičny a hřiště. Oddíl kopané hrával fotbal na hřišti v Ketkovicích. Funkcionáři Sokola proto usilovali o získání pozemku od JZD na stavbu hřiště. Věc se nakonec v roce 1957 podařila, a tak mohlo být započato s jeho výstavbou.

2

3

V době, kdy započalo budování fotbalového hřiště činila jeho výměra 1, 86 ha. Finanční prostředky na výstavbu byly získány jednak z veřejné obecní sbírky – 2 780 Kč a dále z Okresního výboru Československého svazu tělesné výchovy (OV ČSTV). V první etapě výstavby byla za pomoci buldozeru provedena provizorní plocha a bylo odpracováno celkem 1 186 brigádnických hodin. V roce 1958 se pokračovalo navážením škváry, písku a drtě a uválením povrchu. Bylo také započato se stavbou oplocení a laviček pro diváky. Kapitánem fotbalového mužstva byl této době A. Žvachula. První zápas byl na nově vybudovaném hřišti sehrán 7. června 1958 s mužstvem SK Říčany. Hrálo se o pohár Sokola Lukovany, který nakonec získalo zkušenější mužstvo Říčan. Jak uvádí soudobý kronikář:

obyvatelstvo má o utkání značný zájem, nedělní utkání se doslova stávají dostaveníčkem značné části lukovanských občanů. Přeplněn fanoušky bývá i autobus, kterým se hráči přepravují na přespolní zápasy.

Výstavba a úpravy fotbalového hřiště však probíhaly i v následujících letech. V roce 1959 byl dobudován plot a záchody a členy místního včelařského spolku bylo v okolí hřiště vysazeno na 600 stromků a 200 okrasných keřů. Odpracováno bylo při těchto činnostech 2 371 brigádnických hodin, finančně na práce přispěl částkou 20 000 Kč Okresní národní výbor Brno -venkov a OV ČSTV částkou 2 000 Kč. Sokol Lukovany měl v této době oddíl tělesné výchovy a oddíl kopané. Muži postoupili bez porážky ze IV. třídy do III. třídy a jako nováček soutěže

Prameny:
Pamětní knihy obce Lukovany
Fr. Svoboda, Pojednání o Lukovanech

Popisky k fotografiím:
Foto 1: Dělnické tělocvičná jednota, r. 1930.
Foto 2: Fotbalová jedenáctka z dob vzniku Sokola Lukovany.
Foto 3: Vlevo nahoře: 2. Lumír Rosendorf, 4. Jan Klištinec, uprostřed trenér Jaroslav Vala, na koci řady Josef Palas. Vlevo dole: 1. Václav Dobšík, 2. Leoš Liška, 4. Jiří Pazourek.
Foto 4: Vlevo nahoře: 1. Jaroslav Klíma, 2. Antonín Vespalec, 3. Antonín Žák, 4. Josef Fiala, 5. Václav Stáňa, 6. Oto Kruntorád, 7. Trenér Miroslav Vala, 8. Jan Šumbera. Vlevo dole: 1. Vlastimil Kotačka, 2. Václav Žák, 3. Kudláč, 4. Jan Polehla.
Foto 5: Stavba hřiště. Zleva: 1. Oldřich Nováček, 2. Jan Patočka, 3. Cyril Žák, 5. Florián, 6. Oldřich Žák, 7. Oldřich Nováček, dole Ladislav Hájek.
Foto 6: Stavba kabin. Zleva: 2. Karel Vejrosta, 3. Cyril Žák, 5. Václav Němec.
Foto 7: Fotbalová jedenáctka konec 50. let. Vlevo nahoře: 1. Miroslav Liška, 2. Josef Svoboda, 3. Josef Smutný, 4. Frant. Procházka, 5. Josef Vaverka, 6. Frant. Pazourek, 7. Jos. Fruhvitr. 8. Jan Pazourek. Vlevo dole: 1. Jos. Palas, 2. Adolf Palas, 3. Ján Andrášik, 4. Josef Brázda.
Foto 8: Fotbaloví fanoušci. Zleva: 1. Marie Žvachulová, 2. Jan Vaverka, 3. Evžen Herman.
Foto 9: Fotbalová jedenáctka, která postoupila do okresního přeboru. Vlevo nahoře: 1. Václav Dobšík, 2. Zdenek Nevřivý, 3. Jan Polák, 4. Jan Procházka, 5. Ant. Žvachula, 6. Jan Klištinec. Vlevo dole: 1. Pavel Liška, 2. Ant. Klištinec, 3. Miroslav Žák, 4. Jiří Pazourek, 5. Zdeněk Trojan.
Foto 10: Konec 80. let. Vlevo nahoře: 1. Jiří Vyhnalík, 2. Karel Švarc, 3. Libor Buček, 4. Jiří Klíma, 5. Jaroslav Kozel. Vlevo dole: 1. Radek Vaverka, 2. Alois Michálek, 3. Miroslav Vaverka, 4. Lubomír Kazda, 5. Aleš Nováček, 6. Roman Liška.

se umístili na celkovém 3. místě podzimní tabulky. Vyvrcholením jejich snažení byl pak později postup do Okresního přeboru. Tělovýchovná jednota kromě fotbalu také organizovala cvičení mužů s tyčemi a byl ustanoven kroužek šachu.

V roce 1960 se započalo hrubou stavbou s výstavbou kabin. Jejich kolaudace proběhla v roce 1961. Na výstavbu přispěl OV ČSTV částkou 35 000 Kč. V roce 1962 byly dokončeny práce na kabinách a kromě sportovních aktivit Sokol v té době pořádal i velké množství společenských akcí, mimo jiné i Ostatky, Sportovní ples, Letní karneval nebo hody. V roce 1965 bylo v rámci oslav 20. výročí osvobození dokonce sehráno na lukovanském hřišti mezinárodní fotbalové utkání, a to mezi Sokolem Lukovany a Fortunou Vídeň.

7

8

9

V roce 1974 byla svépomocí vybudována studna a taneční parket. V roce 1975 započaly práce na výstavbě tělocvičny, které byly dokončeny v roce 1976. V letech 1977 – 1978 byla provedena výstava přístavku a sociálního zařízení. V roce 1988 byla dokončena výstavba tenisových kurtů. Dobrovolníci na jejich budování odpracovali 1 800 brigádnických hodin. Klub také vlastnil také autobus. Celková hodnota TJ Lukovany činila v roce 1989 částku 500 000 Kč.

Pokud na zveřejněných historických fotografiích poznáte někoho ze svých rodinných příslušníků, známých či kamarádů, a jeho jméno nebude uvedeno v popisku, budeme rádi, když se s námi o tuto informaci na obecním úřadě podělíte. Předem děkujeme.

Martina Bulíčková

10

Informace k nové centrální evidenci psů

Od 1. července 2026 vstupuje v České republice v platnost nová povinnost pro všechny majitele psů: zaregistrovat svého psa do Centrální evidence psů (CEP).

Zajistit registraci psa, a to prostřednictvím veterinárního lékaře, je povinností chovatele - veterinární lékař není povinen automaticky registrovat psa při jeho ošetření. Jedná se o administrativní úkon na žádost chovatele a chovatel za tento úkon hradí jednorázový poplatek. Poplatek za zanesení dat do systému si určuje každá veterinární ordinace samostatně v rámci svého ceníku. Pokud již máte psa očipovaného z dřívějška, zaplatíte veterináři poplatek za ověření údajů a administrativní zápis.

Povinnost registrace v CEP se vztahuje na všechny držitele psů bez ohledu na to, zda

psa chovají jako domácího mazlíčka, nebo v rámci podnikatelské či jiné právnické činnosti (např. chovatelské stanice, útulky).

Legislativa dále ukládá chovateli povinnost nechat štěně opatřit elektronickým čipem a nechat jej zavést do systému CEP ještě před předáním štěněte novému chovateli. Starší psy má pak chovatel povinnost zaevidovat nejpozději při nejbližším přeočkování proti vzteklině! Veterinární lékař musí psa zaregistrovat do CEP do 7 dnů od doby, kdy chovatel požádal o zápis (např. při čipování štěňat nebo při očkování proti vzteklině). Zároveň zákon ukládá veterinárnímu lékaři povinnost zapsat informace o chovateli a ověřit je v základních registrech ČR.

Jakmile veterinární lékař vás a vašeho psa do Centrální evidence psů (CEP) zaregistruje, vytvoří se v systému váš („chovatelský“) profil, ke kterému získáte jako majitel či chovatel bezpečný online přístup. Vzhledem k tomu, že se jedná o státní spisovou evidenci, přístup do ní funguje přes standardní nástroje českého eGovernmentu.

Aby se předešlo podvodům a manipulaci s daty, je správa profilu psa rozdělena na dvě úrovně. Část spravuje majitel / chovatel psa, do druhé části má přístup pouze veterinární lékař.

Přihlašování do profilu vašeho psa či psů je možné přes webový portál registru a můžete k němu využít jeden z následujících nástrojů:

Bankovní identita (BankID) - jde o nejběžnější a nejsnazší způsob. Přihlásíte se úplně stejně, jako když se přihlašujete do svého internetového bankovnictví,

Mobilní klíč eGovernmentu - bezpečná aplikace v mobilním telefonu, přes niž se po “spárování” snadno přihlásíte pomocí otisku prstu, Face ID nebo PINu,

eObčanka - využitelné, pokud máte nový občanský průkaz s aktivovaným elektronickým čipem a čtečku čipových karet připojenou k počítači,

NIA ID - klasické přihlášení pomocí uživatelského jména, hesla a potvrzovací SMS (vyžaduje předchozí založení a ověření účtu, např. na pobočce Czech POINT).

Hlavní zodpovědností a zákonnou povinností majitele / chovatele psa je udržovat údaje zapsané v CEP platné, tj. v případě jakékoliv změny je třeba je aktualizovat. Za správnost a aktuálnost zapsaných údajů v CEP je tak ze zákona zodpovědný chovatel. Jaké údaje tedy můžete spravovat jako majitel či chovatel.

1. Kontaktní údaje: Můžete libovolně měnit vaše telefonní číslo, emailovou adresu, adresu trvalého pobytu a kontaktní (doručovací) adresu i další kontaktní údaje.

2. Hlášení ztráty nebo odcizení: Pokud se váš pes zaběhne, ztratí, jedním kliknutím ve vašem profilu v systému CEP změníte status na “ztracený”. Každý oprávněný orgán (Policie ČR nebo úřady obcí a měst) v případě nálezu vašeho psa a načtení jeho mikročipu pak v systému CEP okamžitě uvidí, že je pes „ztracený“ a vy ho hledáte. Jakmile se pes vrátí v pořádku k vám domů, status „ztracený“ můžete v profilu vašeho psa v CEP okamžitě změnit na “nalezený”, nebo status “ztracený” jednoduše zrušit.

3. Záznam o úhynu: V případě, že pejsek bohužel zemře, tuto informaci do systému musíte jako majitel / chovatel nahlásit buď skrze přihlášení do profilu vašeho psa v CEP nebo prostřednictvím veterinárního lékaře.

Registrace v jiných (soukromých) databázích zákonnou povinnost registrace psa v CEP **nenahrazuje.** Data v soukromých registrech sice zůstávají zachována, ale nemají právní váhu pro státní orgány. Pokud se váš pes ztratí, policie či obecní úřad bude kontrolovat výhradně státní registr CEP.

Za nesplnění povinnosti registrace nebo neoznačení psa mikročipem mohou správní orgány uložit pokutu. Zatímco pro běžného majitele / chovatele psa může jít o řádově tisíce korun, u právnických osob a veterinárních lékařů, kteří nesplní své zákonné povinnosti, může sankce dosáhnout až 300 000 Kč.

Zdroj a další informace: Komora veterinárních lékařů ČR, Ochrana zvířat.cz
a Ministerstvo zemědělství ČR, viz odkaz:
https://mze.gov.cz/.../ochrana-zvirat/centralni-evidence-psu.

Martina Bulíčková

Právní poradna

Dotaz*:*

Nový majitel sousedního pozemku nechal na své zahradě pokácet vzrostlé stromy. Vysoký smrk a javor při kácení spadly částečně na moji zahradu, zničily plot, zahradní nábytek a částečně i krb. Kdo je za škodu zodpovědný? Soused se ke škodě nechce znát, prý si mám náhradu za zničené věci vymáhat po firmě, která stromy kácela. Na koho se mám obrátit? Děkuji za odpověď. **Jaroslav J. Oslavan**

Odpověď:

Odpovědnost za způsobenou škodu vyplývá především z § 2900 a násl. občanského zákoníku. Jedná se o tzv. generální prevenční povinnost na základě které je každý povinen počínat si s náležitou opatrností, aby nedošlo k nedůvodné škodě na majetku jiného, což pravděpodobně nebylo ve Vámi popsaném případě od toho, kdo stromy kácel, splněno. Je-li tato prevenční povinnost, vyplývající přímo ze zákona, porušena a vznikne-li v důsledku toho škoda, odpovídá škůdce za vzniklou škodu.

Ve Vašem případě za škodu způsobenou spadlými stromy odpovídají oba. Váš soused i ten kdo stromy kácel. Vlastník předmětných stromů, tedy Váš soused, který nechal stromy pokácet, odpovídá za způsobenou škodu Vůči Vám, a ten, kdo stromy kácel, odpovídá tomu, kdo si kácení objednal, tedy Vašemu sousedovi.

Doporučuji Vám nejdřív škodu vyčíslit a následně ji vymáhat po sousedovi, který je povinen Vám ji uhradit buď dobrovolně, nebo na základě žaloby, kterou proti němu můžete podat na příslušný okresní soud.

Pokud Vám soused škodu zaplatí, vznikne mu vůči tomu, kdo stromy neodborně pokácel, nárok na její proplacení.

V případě, že stromy kácela odborná firma, ta musí být ze zákona pojištěna. Také soused může mít sjednané pojištění odpovědnosti. Pokud by tomu tak bylo, hradila by škodu příslušná pojišťovna.

Dotaz*:*

Vloni jsem zdědila dům po babičce. Když jsem žádala o stavební povolení na rozsáhlou rekonstrukci, zjistila jsem, že část vstupního schodiště a zimní zahrady, cca 30 m2, stojí na obecním pozemku. Dům stavěli moji prapředci někdy v 18. století a nikdo nikdy nepochyboval o tom, že nám patří celý pozemek pod domem. Nejdříve jsem chtěla pozemek od obce odkoupit za symbolickou cenu, ale obec trvá na tržní ceně, která je nad moje finanční možnosti. Je nějaký jiný legální způsob, jak dostat pozemek pod domem do mého vlastnictví?

Jaroslava M., Zbýšov

Odpověď:

Pokud nechcete pozemek pod části Vašeho domu od obce odkoupit za nabízenou cenu, máte k jeho získání do Vašeho vlastnictví několik možností. Jako první přichází do úvahy vydržení, v jehož důsledku se stanete vlastníkem zastavěných částí obecního pozemku, aniž by bylo nutné obci cokoli hradit.

Dle občanského zákoníku, prokážete-li že jste Vy, nebo Vaši právní předchůdci, tj. Vaši prarodiče, užívali část obecního pozemku pod domem po dobu alespoň deseti let v dobré víře, dochází k řádnému vydržení a pokud držba trvala více jak 20 let dojde k mimořádnému vydržení, kde se dobrá víra držitele v podstatě už nezkoumá. Vzhledem k tomu, že Vaši předci užívali obecní pozemek pod domem od 18. století, stačí, když obci písemně sdělíte, že v důsledku mimořádného vydržení považujete zastavěné části obecního pozemku za svůj majetek.

Další možností, jak získat část obecního pozemku zastavěnou Vašim domem do svého vlastnictví je institut přestavku, který již není bezúplatný. Tento institut přichází do úvahy pouze v případě, pokud Vaše nemovitost přesahuje jenom na malou část obecního pozemku. I zde je

ale nutné prokázat dobrou víru. Pokud by tomu tak bylo, můžete obci sdělit, že jste se stali vlastníky malé zastavěné části obecního pozemku na základě přestavku a nabídnout obci přiměřenou náhradu.

Pokud bude obec souhlasit s vydržením nebo přestavkem, v obou případech sepíšete společné souhlasné prohlášení, které se zároveň stane podkladem pro zápis změny vlastnického práva v katastru nemovitostí.

V případě, že bude obec tvrdit, že k žádnému vydržení nedošlo, neuzná přestavek nebo zpochybní dobrou vůli, bude nutné podat na soud určovací žalobou s návrhem, aby soud svým rozhodnutím určil, kdo je vlastníkem zastavěných částí obecního pozemku.

JUDr. Petronela Sojková, advokátka, Rosice, Brněnská 555, tel. 546413003, sojkovaskp@gmail.com

Společenská rubrika - Naši jubilanti

V měsících **duben, květen a červen 2026** oslavili významné životní jubileum (50, 60,70, 80 a více let) tito naši občané:

Duben

Paní Františka Barešová
Paní Marie Králová
Paní Anna Michálková
Pan Václav Dobšík
Paní Thea Vieweghová
Pan František Kylián
Paní Danuše Smutná
Paní Zdeňka Gratiasová
Paní Blanka Hudecová
Paní Edita Nábilková

Květen

Paní Marie Čejková
Paní Jana Trojanová
Paní Ivana Lišková
Pan Ján Andrášik
Paní Jana Kazdová
Pan Ivan Pokorný
Pan František Kůrka

Červen

Paní Jana Palasová
Paní Marie Švarcová
Pan Jiří Král
Pan Hynek Minář
Paní Kateřina Dvořáková

Všem jubilantům srdečně blahopřejeme a do dalších let přejeme hodně zdraví, pohody a životního optimismu.

Lukovanský zpravodaj, vychází 4x ročně.
Tiskne se pro obec Lukovany. Evidován u MK ČR E 21713.
Vydává Obec Lukovany, Lukovany 70, IČ: 00282031, tel. 546 450 693.
Tiskne společnost Pamiro team s.r.o. (kopírovací centrum Rosice). Bez jazykové korektury!
Příspěvky a ohlasy posílejte na: starosta@lukovany.cz. Příští uzávěrka je 1. 9. 2026